

Rīgā, DATUMS SKATĀMS DOKUMENTA PARAKSTA LAIKA ZĪMOGĀ

Nr. 02-08.1/2023/7577

Uz 25.04.2023. Nr. 232.9/18/1-21-14/23

Latvijas Republikas Saeimas
Parlamentārās izmeklēšanas komisijas
priekšsēdētājam
V. Krištopanam
saeima@saeima.lv

Par informācijas pieprasījumu

God. V. Krištopana kungs!

Atbildot uz 2023. gada 25. aprīlī saņemto Latvijas Republikas Saeimas Parlamentārās izmeklēšanas komisijas vēstuli Nr. 232.9/18/1-21-14/23 ar informācijas pieprasījumu (turpmāk – informācijas pieprasījums), Latvijas Banka sniedz šādu informāciju.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 1. un 2. jautājumu

Latvijas Banka paskaidro, ka Latvijā ir licencētas un reģistrētas gan maksājumu iestādes, gan elektroniskās naudas iestādes. Licencētajām maksājumu iestādēm un elektroniskajām naudas iestādēm ir tiesības sniegt plašāku finanšu pakalpojumu klāstu, kā arī darboties pārrobežā. Savukārt reģistrētu maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu darbības teritorija ir tikai Latvijas Republika ar ierobežotu apgrozījumu un finanšu pakalpojumu klāstu, ko tās ir tiesīgas sniegt.

Pārskats par Latvijā licencētām un reģistrētām maksājumu iestādēm, laika posmā 01.01.2015. – 02.05.2023.:

Tabula Nr. 1

Tirgus dalībnieku skaits	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Licencētas maksājumu iestādes	3	3	3	3	4	4	5	5	6
Reģistrētas maksājumu iestādes	27	26	19	15	10	7	1	0	0

Pārskats par Latvijā licencētām un reģistrētām elektroniskās naudas iestādēm, laika posmā 01.01.2015. – 02.05.2023:

Tabula Nr. 2

Tirgus dalībnieku skaits	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Licencētas elektroniskās naudas iestādes	3	3	3	3	2	2	3	3	3
Reģistrētas elektroniskās naudas iestādes	12	12	10	10	6	6	4	3	2

Papildus norādāms, ka, sākot ar 2018. gadu, reģistrēto iestāžu skaits krasi samazinājās, jo Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumā tika veikti grozījumi, ierobežojot pakalpojumu klāstu, ko var sniegt reģistrētas maksājumu un elektroniskās naudas iestādes statusā, tādēļ vairākas reģistrētās maksājumu iestādes un elektroniskās naudas iestādes nolēma neturpināt darbību, jo neplānoja to attīstību.

Informācija par klientu skaitu – fiziskas un juridiskas personas, maksājumu iestādēs un elektroniskās naudas iestādēs par periodu 2018. – 2022. gads (dati līdz 2018. gadam nav Latvijas Bankas rīcībā):

Tabula Nr. 3

		Kopā klienti	Fiziskās personas				Juridiskās personas			
			Kopā FP	LV	EEZ (izņemot LV)	Pārējās	Kopā JP	LV	EEZ (izņemot LV)	Pārējās
Licencētas maksājumu iestādes	2018	18,551	18,453	18,453	0	0	98	98	0	0
	2019	205,656	205,075	204,701	23	351	581	570	11	0
	2020	203,836	203,184	202,781	68	335	652	644	8	0
	2021	96,872	96,025	95,675	43	307	847	785	59	3
	2022	102,629	101,858	98,783	63	3,012	771	709	58	4
Reģistrētas maksājumu iestādes	2018	581	483	478	2	3	98	93	5	0
	2019	8,353	8,282	8,282	0	0	71	69	2	0
	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Licencētas elektroniskās naudas iestādes	2018	152,758	152,578	150,716	356	1,506	180	77	96	7
	2019	165,784	165,631	165,541	89	1	153	126	26	1
	2020	154,674	154,510	153,914	594	2	164	146	15	3
	2021	182,085	181,721	179,669	2,048	4	364	331	27	6
	2022	275,788	268,507	268,478	29	0	7,281	7,192	87	2
Reģistrētas elektroniskās naudas iestādes	2018	20,052	13,610	13,599	4	7	6,442	6,434	5	3
	2019	14,111	13,811	13,811	0	0	300	300	0	0
	2020	23,063	23,063	23,063	0	0	0	0	0	0
	2021	33,053	33,053	33,053	0	0	0	0	0	0
	2022	23,560	23,310	23,310	0	0	250	250	0	0

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 3. jautājumu

Ne Eiropas Savienībā, ne arī Latvijā nav noteikta vienota *Fintech* definīcija normatīvajos aktos. Latvijas Banka ar *Fintech* saprot plaša spektra tehnoloģijās balstītu finanšu inovāciju:

- jaunu biznesa modeli vai tā piemērošanas veidu;
- jaunu procesu vai pakalpojumu, kas maina līdzšinējo pieeju un kas sevī ietver jaunākās tehnoloģijas, finansējuma piesaisti, inovativitāti vai pieeju risinājumiem, kas līdz šim Latvijā nav piemēroti.

Nemot vērā minēto, Baltijas valstu līmenī ir atšķirīga pieeja tam, kurus no finanšu jomas uzņēmumiem uzskatīt par *Fintech* uzņēmumiem, piemēram, Lietuvā par *Fintech* tiek uzskatītas visas maksājumu un elektroniskās naudas iestādes neatkarīgi no to sniegtajiem pakalpojumiem, bet Latvijā tikai tās finanšu iestādes, kas sniedz inovatīvu pakalpojumu, tajā skaitā ir gan maksājumu un elektroniskās naudas iestādes, gan ieguldījumu brokeru sabiedrības u.c.

Vienlaikus norādāms, ka vienīgi maksājumu jomas regulējumā ir ieviesta definīcija inovatīvam pakalpojumam elektronisko maksājumu jomā, kas noteikts, kā Latvijas mērogā jauns vai būtiski uzlabots elektroniskā maksājuma vai elektroniskās naudas

pakalpojums. Minētā statusa ieguvējs atbilstoši normatīvajiem aktiem var pretendēt uz būtisku Latvijas Bankas (pirms tam Finanšu un kapitāla tirgus komisijas) atbalstu un samazinātu maksu dokumentu izskatīšanai un uzraudzībai.

Pārskatu par visu *Fintech* sektoru Latvijā skatīt biedrības "FinTech Latvija Asociācija" 2022. gada ziņojumā¹.

Savukārt tabulā Nr. 4 ir atspoguļoti Latvijas Bankas uzraugāmie finanšu tirgus dalībnieki – *Fintech*, kuri sniedz pakalpojumus arī citās Eiropas Savienības dalībvalstīs.

Tabula Nr. 4

Tirgus dalībnieku skaits	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Fintech</i> uzņēmumi, kuri darbojas ārpus Latvijas	3	3	3	3	3	2	2	4	4

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 4. jautājumu

Latvijas Banka informē, ka tā neapko un tās rīcībā nav informācija par *Fintech* uzņēmumiem ar Igaunijas regulatora un ar Lietuvas regulatora izsniegtām licencēm, kas darbojas ārpus Igaunijas un Lietuvas robežām.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 5. un 6. jautājumu

Tā kā vēlaties saņemt salīdzinošos datus par Latvijas Bankas uzraudzībā esošo finanšu tirgus dalībnieku – *Fintech* uzņēmumu apgrozījumu pret kredītiestāžu apgrozījumu, informējam, ka minētie dati pēc būtības nav salīdzināmi. Latvijas Banka paskaidro, ka maksājumu iestāžu un elektroniskās naudas iestāžu ienākumus (neto apgrozījumu) veido gan ienākumi no maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas pakalpojumu sniegšanas, gan arī cita veida komercdarbības. Savukārt kredītiestāžu kopējos ienākumus (neto apgrozījumu) veido ienākumi no visa veida kredītiestādes darbības, t.i., gan no maksājumu pakalpojumu sniegšanas, gan citu finanšu pakalpojumu sniegšanas (t.sk. procentu ieņēmumi no izsniegtajiem aizdevumiem), līdz ar to tie nav salīdzināmi.

Papildus Latvijas Banka informē, ka tās rīcībā nav datu par Igaunijā un Lietuvā licencēto un uzraudzīto *Fintech* uzņēmumu un kredītiestāžu ienākumiem (neto apgrozījumu).

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietverto 7. jautājumu

Latvijā šobrīd nav speciāls regulējums, kas regulētu blokkēdes tehnoloģiju izmantošanu vai darbības ar kryptoaktīviem. Tomēr pakalpojumu sniedzējiem kryptoaktīvu jomā, (piemēram, kriptovalūtu maiņas platformām, to iegādes vai atpirkšanas pakalpojumiem ar likumīgu maksāšanas līdzekli) ir piemērojamas Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk – NILLTPFN) likuma 3. panta pirmās daļas 11. punkta prasības, respektīvi, šo pakalpojumu sniedzēji ir NILLTPFN likuma subjekti un to uzraudzību šajā jomā veic Valsts ieņēmumu dienests.

Vienlaikus informējam, ka 2023. gada 20. aprīlī Eiropas Parlaments nobalsoja par Regulu par kryptoaktīvu tirgiem un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (Markets in Crypto Assets – MiCA). Vēl šī regula jāpieņem Eiropas Savienības Padomē, kā arī tajā noteikts, ka to piemēro pēc 18 mēnešiem no tās spēkā stāšanās dienas. Ņemot vērā minēto, aptuveni

¹ https://fla.lv/wp-content/uploads/2022/11/Fintech_report-8.11.pdf

pēc pusotra gada Latvijā un Eiropas Savienībā būs vienots šīs jomas regulējums, kā arī šīs jomas tirgus dalībnieki tiks licencēti un uzraudzīti.

Latvijas finanšu sektora dalībnieki, kuru uzraudzību veic Latvijas Banka, jaunākajā inovāciju aptaujā (2023. gadā) nenorāda, ka izmanto (vai plāno sākt izmantot vai attīstīt) blokķēdes, decentralizētās finanses (DeFi) vai sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijas (DLT), kā arī nepiedāvā jaunus produktus saistītus ar kriptovalūtām.

Atbilde uz informācijas pieprasījumā ietvertu 8. jautājumu

Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums un NILLTPFN likums nosaka maksājumu un elektroniskās naudas iestāžu pārvaldībā iesaistīto personu pārvaldības līmeņa amata vienības. Ņemot vērā to darbības modeli un riskus, maksājumu un elektroniskās naudas iestādei jāveido tās iekšējās kontroles sistēmai atbilstoša vadošo amatu un darbinieku komanda.

Latvijas Banka izvērtē tikai normatīvajos aktos noteikto amatpersonu un darbinieku atbilstību iestādes darbības specifikai, bet neveic iestāžu visu darbinieku uzskaiti, tajā skaitā Latvijas Banka neuztur statistiku par darbinieku skaitu *Fintech* uzņēmumos.

Ar cieņu

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks

I. Krastiņa
Tālrunis: 67022367; e-pasta adrese: Iveta.Krastina@bank.lv